

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งข่าวสาร ซึ่งทำให้ประเทศต่าง ๆ ได้รับความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของแต่ละประเทศได้อย่างรวดเร็ว การเพิ่มของประชากรโลก ก่อให้เกิดความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคมากขึ้น การทำธุรกิจและการค้าจึงขยายตัวไปทั่วโลก ในทางธุรกิจถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาเรื่องธุรกิจระหว่างประเทศ

ธุรกิจระหว่างประเทศเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการต่าง ๆ ระหว่างสองประเทศหรือระหว่างหลาย ๆ ประเทศ วัตถุประสงค์ของการสอนวิชานี้ก็เพื่อให้ นักศึกษาได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ซึ่ง การแลกเปลี่ยนนี้จะเป็นผลทำให้มีการยกระดับความเป็นอยู่ของประชากรหลาย ๆ ประเทศที่ได้ทำ การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการซึ่งกันและกัน ในการติดต่อซื้อขายสินค้าและบริการนั้น ทำให้คนเรารู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงนั้น ส่วนใหญ่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

วิชาธุรกิจระหว่างประเทศนี้เป็นแขนงหนึ่งของวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ ซึ่งวิชา เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศก็เป็นสาขาหนึ่งของวิชาเศรษฐศาสตร์ ฉะนั้นวิชานี้จึงต้องมีการศึกษา เกี่ยวกับทฤษฎีเบื้องต้นทางด้านการค้าระหว่างประเทศด้วย เช่นการเปรียบเทียบต้นทุนในการผลิต ระหว่างประเทศ และทฤษฎีว่าด้วยการกำหนดราคาการค้าขายกัน

เศรษฐศาสตร์ เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของมนุษย์ในการดำรงชีวิตอยู่ โดยทั่วไปแล้ว วิชาเศรษฐศาสตร์ จะเกี่ยวกับปัญหาด้านการผลิต ภาวะเงินเฟ้อ-เงินฝืด การผูกขาดทางการค้า ตลอดจนความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ประชากร ความหมายของวิชาเศรษฐศาสตร์นี้ เป็นวิชาที่มีความหมายกว้างมาก ซึ่งเราไม่อาจศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง จนกว่าเราจะได้ประสบกับปัญหาที่เกิดขึ้น

เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ (International Economics) เป็นสาขาหนึ่งของวิชา เศรษฐศาสตร์ คำว่าเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ เป็นการศึกษาถึงปัญหาทางเศรษฐกิจของ ประเทศต่าง ๆ แต่ถ้าเรายังต้องการทราบให้แน่ชัดเกี่ยวกับปัญหาใดนั้น การศึกษาวิชา เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศเป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

การค้าระหว่างประเทศ (International Trade) เป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันระหว่างประเทศต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากแต่ละประเทศมีทรัพยากรไม่เหมือนกัน ประเทศหนึ่งผลิตสินค้าชนิดหนึ่งได้ แต่ผลิตอีกชนิดหนึ่งไม่ได้ จึงจำเป็นต้องนำสินค้าที่ประเทศของตนผลิตได้ไปแลกเปลี่ยนกับอีกประเทศหนึ่ง ทำให้เกิดการการค้าระหว่างประเทศขึ้น

ธุรกิจระหว่างประเทศ (International Business) หมายถึงธุรกิจที่เป็นของเอกชนหรือของรัฐที่ดำเนินกิจการระหว่างประเทศเพื่อหวังผลกำไร หรือเพื่อการสาธารณูปโภคในกรณีที่เป็นธุรกิจของรัฐ

กิจกรรมของด้านธุรกิจระหว่างประเทศจึงประกอบด้วย

1. การซื้อสินค้า
2. การให้บริการในด้าน การตลาด กฎหมาย การเงิน การประกันภัยและคำแนะนำปรึกษา การขนส่ง การบัญชี ตลอดจนการบริหาร
3. การลงทุนในด้านอุตสาหกรรม
4. การผลิตตามใบอนุญาต รวมถึงการใช้ลิขสิทธิ์และเครื่องหมายการค้า

ดังนั้น ขอบเขตของธุรกิจระหว่างประเทศจึงกว้างกว่าการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเน้นหนักไปในการสั่งซื้อสินค้าเข้าและการส่งสินค้าออกเป็นส่วนใหญ่

การดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศนั้น ผู้ประกอบกิจการจะต้องมีความรู้ทางด้านกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ มนุษยศาสตร์ จิตวิทยา ภาษาธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อเป็นความรู้ขั้นพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ความรู้ทางการตลาดระหว่างประเทศเป็นเรื่องสำคัญที่มีปัญหาซึ่งผู้ประกอบธุรกิจจะต้องตัดสินใจมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการขาย การจำแนกแจกจ่าย รวมทั้งการให้บริการในด้านการเงินระหว่างประเทศ และด้านการผลิตการบริหารส่วนบุคคลไว้ด้วย

จะเห็นได้ว่า ธุรกิจระหว่างประเทศนั้นจำเป็นต้องมีความรู้กว้างขวางมาก ทั้งยังต้องติดตามสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ศักยภาพแนวโน้มของเงินเฟ้อ นโยบายด้านการเงินการคลัง ตลอดจนค่าจ้างแรงงาน การผลิต อัตราผลตอบแทนและภาวะทางการเมือง ซึ่งเป็นผลกระทบไปถึงบรรยากาศการลงทุนของต่างประเทศด้วย

เราอาจพิจารณาถึงลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างการค้าภายในประเทศ และการค้ากับต่างประเทศในสาระสำคัญดังนี้คือ

1. สกุลเงินตราที่ต่างกัน โดยปกติแล้ว การซื้อขายสินค้านานาชาติจะชำระหนี้สินกันด้วยเงินตราของประเทศผู้เป็นเจ้าของหนี้ นอกเสียจากจะได้ตกลงกันจะใช้เงินตราสกุลอื่นแทนเงินตราสกุลของประเทศเจ้าหนี้ เช่น เงินดอลลาร์สหรัฐ เงินเยนของญี่ปุ่น เงินปอนด์ของอังกฤษ หรือเงินมาร์คเยอรมันนี่ เป็นต้น ฉะนั้นการค้าระหว่างประเทศจึงเกิดปัญหาในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของ

อัตราแลกเปลี่ยน ส่วนการค้าภายในประเทศนั้นจะใช้เงินตราสกุลเดียวกันชำระหนี้ จึงไม่เกิดปัญหาอัตราแลกเปลี่ยนเลย

2. การเคลื่อนย้ายของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ที่ดิน (Land) แรงงาน (Labor) ทุน (Capital) และผู้ประกอบการ (Entrepreneurs) ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เหล่านี้ยากแก่การเคลื่อนย้ายจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง เช่น แรงงานจากประเทศหนึ่งจะเคลื่อนย้ายไปสู่อีกประเทศหนึ่ง ก็จะถูกกีดกันด้วยกฎหมายคนเข้าเมือง นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคในเรื่องชนบทกรรมนิยมประเพณี และดินฟ้าอากาศอีกด้วย ส่วนทุนและเครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตนั้น หากจะเคลื่อนย้ายจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง ยังต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีศุลกากรมาเป็นอุปสรรคอีกด้วย แต่ถ้าเป็นการค้าภายในประเทศแล้ว ปัญหาดังกล่าวจะไม่มีเข้ามาเกี่ยวข้องเลย

3. นโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศผู้ซื้อและผู้ขายแตกต่างกัน บางประเทศอาจใช้นโยบายคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศหรืออุตสาหกรรมแรกตั้ง

สำหรับสินค้าชนิดเดียวกันหรือสินค้าประเภทที่ใช้ทดแทนกันได้ โดยใช้นโยบายทางด้านกำแพงภาษี การจำกัดปริมาณและชนิดของสินค้าเข้า รวมทั้งนโยบายทางการเงินและการธนาคารด้วย แต่ถ้าเป็นการค้าภายในประเทศแล้ว นโยบายทางด้านเศรษฐกิจมิได้ถูกนำมาพิจารณาเลย

4. นโยบายทางสังคมและการเมือง ในการประกอบธุรกิจและการค้าระหว่างประเทศนั้น มีนโยบายทางสังคมและการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเป็นอันมาก ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ การค้าระหว่างประเทศที่นิยมลัทธินายทุน และประเทศคอมมิวนิสต์ จะเห็นได้ว่าประเทศที่อยู่ทางฝ่ายประชาธิปไตยจะกีดกันสินค้าที่มาจากค่ายคอมมิวนิสต์ โดยใช้วิถีทางการเมืองเข้ามาแทรกแซง

สาเหตุที่ทำให้เกิดธุรกิจระหว่างประเทศ

สาเหตุสำคัญเบื้องต้นที่ทำให้เกิดธุรกิจระหว่างประเทศก็คือ สินค้าและบริการที่เราไม่สามารถผลิตได้เองภายในประเทศ เราก็สามารถที่จะสั่งซื้อได้จากต่างประเทศ แต่ถ้าสินค้าที่ผลิตเองได้ภายในประเทศ ต้นทุนในการผลิตควรจะต่ำกว่าการสั่งซื้อจากต่างประเทศ กล่าวอย่างสั้น ๆ ก็คือ ธุรกิจระหว่างประเทศเป็นการทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ก่อให้เกิดความพอใจในรสนิยมที่ต่างกัน และมีความพอใจในมาตรฐานการครองชีพ (Standard of Living) ที่สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อาจสรุปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดธุรกิจระหว่างประเทศคือ ความต้องการของมนุษย์

โดยทั่ว ๆ ไปธุรกิจระหว่างประเทศจะตั้งอยู่บนมูลฐานของหลักความได้เปรียบเสียเปรียบ (Principle of Comparative Advantage) กล่าวคือ ประเทศหนึ่งประเทศใดจะมุ่งทำการผลิตสินค้าหนึ่งสินค้าใดและส่งออกไปขายยังต่างประเทศ สินค้าของประเทศนั้นจะต้องมีต้นทุนการผลิตภายในประเทศเปรียบเทียบกับต่างประเทศ และสั่งซื้อสินค้าที่มีต้นทุนการผลิตจากต่างประเทศที่เปรียบเทียบกับต่ำกว่าเข้ามาภายในประเทศ

ฉะนั้นธุรกิจระหว่างประเทศของประเทศหนึ่งประเทศใด ควรจะได้พิจารณาถึงผลประโยชน์เปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ของประเทศนั้นโดยเฉพาะในด้านที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ทรัพยากรธรรมชาติ
2. แรงงานในการผลิต
3. เครื่องจักร

ทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละประเทศย่อมมีไม่เหมือนกัน หรือมีมากไม่เท่ากัน แม้แต่ดินฟ้าอากาศและพื้นดินก็แตกต่างกัน บางประเทศก็มีพลเมืองมากซึ่งสามารถสนับสนุนอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ได้ แต่บางประเทศก็มีพลเมืองน้อยไม่พอที่ใช้ทรัพยากรของประเทศที่ตนมีอยู่ได้

บางประเทศมีพลเมืองเป็นจำนวนมาก แต่ด้อยในฝีมืออาจเหมาะสมกับการผลิตสินค้าบางอย่าง แต่ก็ไม่เหมาะสมจะผลิตสินค้าบางอย่าง เช่น สินค้าอุตสาหกรรมที่สลับซับซ้อน บางประเทศมีแรงงานที่สามารถทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ได้ แต่อาจขาดวิศวกรหรือนักวิทยาศาสตร์ที่สามารถทำงานในด้านวิจัย ค้นคว้า ซึ่งทำให้ไม่สามารถประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาได้

ความสำคัญของธุรกิจระหว่างประเทศ

มีประเทศอยู่หลายประเทศที่เราสามารถจะเห็นได้ว่า ธุรกิจระหว่างประเทศนั้นมีส่วนสำคัญจนถึงเป็นความเป็นความตายได้ทีเดียว เช่น ประเทศในทวีปยุโรปส่วนใหญ่มีเนื้อที่ขนาดเล็กซึ่งในต้นศตวรรษที่ 21 นี้ ปรากฏว่ามีพลเมืองมากกว่า 300 ล้านคน ที่อาศัยอยู่และมีทรัพยากรจำกัด ชุมชนมีผู้คนหนาแน่น เช่น ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปนี้ ไม่สามารถจะหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองได้ ส่วนใหญ่แล้วต้องอาศัยวัตถุดิบจากประเทศทางทวีปเอเชียและตะวันออกกลาง เช่น ฝ้าย ไหม ปอ ยางพารา และน้ำมันปิโตรเลียม

นอกจากยุโรปจะเป็นทวีปที่ต้องพึ่งธุรกิจระหว่างประเทศแล้ว ยังมีประเทศใหญ่ ๆ เช่น สหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตต้องพึ่งสินค้าจากประเทศภายนอก เพราะประเทศสหรัฐอเมริกาก็มีลักษณะเช่นเดียวกับยุโรป คือ ยังขาดแคลนสินค้าที่จำเป็นอีกหลายประเภท เช่น กาแฟ ชา กัญชง และผลไม้ชนิดต่าง ๆ ตลอดจนแร่เหล็กจากประเทศแคนาดา เวเนซุเอลลา และซิลิ จากการศึกษาในปี ค.ศ. 1975 ความต้องการแร่เหล็กของประเทศสหรัฐอเมริกานำไปใช้เป็นวัตถุดิบ

ในอุตสาหกรรมนั้น จะต้องสั่งเข้ามามากกว่า 50% และนอกจากนี้ยังขาดแคลนนิเกิล ดีบุก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ เพราะเป็นวัตถุดิบที่สำคัญทั้งสิ้น ยังมีวัตถุดิบอีกมากมายหลายชนิดที่ยังต้องการจากต่างประเทศอีกเป็นจำนวนมาก และยังต้องการมากขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต

ต่อมาในระยะหลังมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ซึ่งสามารถช่วยประหยัดทรัพยากรธรรมชาติลงไปได้มาก จึงเป็นผลให้ประเทศที่พัฒนาแล้วต้องการสินค้าจากประเทศด้อยพัฒนาน้อยลง อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการคือ

1. มีการใช้วัตถุดิบเทียมหรือวัสดุสังเคราะห์ (Synthetic) เพื่อใช้แทนวัตถุดิบที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ อาทิเช่น การใช้ยางเทียม สิ่งที่ทำด้วยพลาสติก และเส้นใยเทียม เป็นต้น
2. การใช้วัตถุดิบในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมนั้น สามารถใช้ได้ประหยัดยิ่งขึ้นรวมทั้งการนำเอาของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น เหล็ก เป็นต้น
3. อัตราประชากรของประเทศที่พัฒนาแล้วมิได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากทำให้อัตราการบริโภคมิได้เพิ่มขึ้นไปด้วย
4. รัฐบาลให้ความคุ้มครองแก่การเกษตร เพื่อคุ้มครองผลิตผลทางเกษตรกรรมของประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้ทำให้เกิดความลำบากแก่ประเทศด้อยพัฒนาที่จะขยายการส่งสินค้าประเภทเกษตรกรรมเป็นสินค้าออก
5. การส่งเสริมสินค้าประเภทอุตสาหกรรมของประเทศด้อยพัฒนา ยังไม่ได้ส่งเสริมจริงจังนัก ทำให้ปริมาณและคุณภาพยังไม่ดีเท่าที่ควร จึงยังต้องพึ่งพาสินค้าจากประเทศที่พัฒนาแล้วตลอดไป

ประโยชน์ของธุรกิจระหว่างประเทศ

ประโยชน์ที่ได้รับจากธุรกิจระหว่างประเทศ สรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

1. ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ของแต่ละประเทศจะถูกใช้ไปในการผลิตสินค้าที่ประเทศของตนได้เปรียบในการผลิต ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรของประเทศไปในทางที่มีประสิทธิภาพให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. ประชากรของแต่ละประเทศจะได้รับสินค้าและบริการได้มากขึ้นกว่าที่ไม่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกับประเทศอื่น ๆ เลย ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชากรมีความเป็นอยู่ดียิ่งขึ้น
3. ถ้าการส่งสินค้าออกของประเทศสามารถส่งออกเป็นจำนวนมาก ก็จะมีผลกระทบต่อรายได้ของประชากร ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดอำนาจซื้อเพิ่มมากขึ้น
4. สินค้าออกเป็นที่มาของเงินตราต่างประเทศ
5. สินค้าออกเป็นที่มาของรายได้และภาษีอากรของรัฐ

6. สินค้าเข้าที่เป็นสินค้าประเภททุน (Capital Goods) จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการพัฒนาประเทศ

7. เมื่อมีประสิทธิภาพในการผลิตสูง ก็จะเป็นผลกระทบในการเพิ่มอำนาจซื้อแก่ประเทศอื่น ๆ ให้สามารถซื้อสินค้าออกของเราได้

ระบบการแบ่งเขตเศรษฐกิจ

ธุรกิจระหว่างประเทศมีการแบ่งระบบทางเศรษฐกิจออกเป็น 3 ระบบ คือ

1. ระบบเศรษฐกิจของประเทศอุตสาหกรรมตะวันตก
2. ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์
3. ระบบเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา

1. ระบบเศรษฐกิจของประเทศอุตสาหกรรมตะวันตก

ประเทศอุตสาหกรรมตะวันตก ประกอบด้วย ยุโรปตะวันตก อเมริกาเหนือ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสหภาพแอฟริกาใต้ ลักษณะเศรษฐกิจคือ ลัทธินายทุน (The Capitalist Model)

ลัทธินายทุนประกอบด้วยหลักใหญ่ ๆ 3 ประการคือ

1. กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคล
2. ประกอบธุรกิจอย่างเสรี
3. มีการแข่งขันอย่างเสรี

การประกอบการของลัทธินายทุน ถือว่าความแตกต่างระหว่างต้นทุนการผลิตและราคาของผู้ผลิตเสนอให้เป็นกำไร ผู้ผลิตจะยึดหลักที่จะเพิ่มพูนกำไรให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยพยายามลดต้นทุนให้ต่ำที่สุด และผู้บริโภคจะจ่ายเงินในจำนวนที่ถูกต้องที่สุดเพื่อให้ได้สินค้าและบริการมากที่สุด ซึ่งถ้าเป็นตลาดที่มีการแข่งขันแล้ว จะมีการปรับตัวให้เข้ากับภาวะเศรษฐกิจของสังคมได้เอง โดยให้สมดุลกับความต้องการของผู้บริโภคและผู้ผลิตทั้งในด้านชนิดของสินค้าหรือบริการ และปริมาณด้วย ความแตกต่างระหว่างต้นทุนการผลิตและราคาของผู้บริโภคเสนอให้นั่นถือว่าเป็นกำไร ซึ่งถ้าหากราคาสูงกว่าความสมดุลของราคาข้างต้นจะถือว่าผู้ผลิตได้รับ Unearned profit และผู้บริโภคจะเสียเปรียบและตลาดก็จะปรับตัวเองให้ได้สมดุลอีก นอกจากนั้นการแข่งขันกันก็จะเป็นตัวกำหนดมาตรฐานสำหรับการกระจายรายได้ในรูปต่าง ๆ ด้วย เช่น ค่าจ้างแรงงาน ค่าเช่า และดอกเบี้ยในลักษณะเดียวกันนี้

ในทางปฏิบัติจริง ๆ แล้ว ผู้บริโภคได้ยึดถือหลักการรณประโยชน์เสมอไป บ่อยครั้งที่ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคต่างก็มีความรู้ไม่เพียงพอในการที่จะเลือกหรือตัดสินใจ และยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับด้านการเมืองสังคม และศีลธรรม มาทำให้ลัทธินายทุนนี้ดำเนินไปตามทฤษฎีไม่ได้ ปัจจุบันลัทธิ นายทุนจึงค่อย ๆ เปลี่ยนไปเป็นสังคมนิยม คืออำนาจในการตัดสินใจบางอย่างจะถูกควบคุมโดย องค์การต่าง ๆ แทนที่จะให้ตลาดควบคุมเอง

พวกสังคมนิยมโจมตีลัทธินายทุนในแง่ของทรัพย์สินส่วนบุคคล โดยมีความคิดเห็นว่า ควรจะนำเอาผลประโยชน์ที่จะได้รับมาแบ่งปันกัน

หลังจากคริสต์ศตวรรษที่ 19 แล้วทั้งลัทธิสังคมนิยมและลัทธินายทุนก็ค่อย ๆ สลายตัวไป และเกิดลัทธิใหม่ขึ้นมาโดยนำเอาจุดมุ่งหมายลัทธิทั้งสองนี้มารวมกันเข้า เรียกว่า Modern Capitalism ซึ่งมีลักษณะทางการเมืองและสังคมของสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่

ทางด้านทางการเมืองประเทศอุตสาหกรรมได้ยึดหลัก 3 ประการ คือ

1. รัฐบาลโดยประชาชน
2. กระบวนการประชาธิปไตย
3. กฎเกณฑ์แห่งกฎหมาย

2. ระบบเศรษฐกิจของประเทศคอมมิวนิสต์

สังคมคอมมิวนิสต์ เป็นสังคมที่ประชาชนทุกคนในประเทศเป็นลูกจ้างที่มิงานทำโดยเฉพาะ และจะต้องถูกบงการและต้องทำงานอยู่ภายใต้แผนของสถาบันที่อยู่ภายใต้การปกครองของพรรค คอมมิวนิสต์ ทรัพยากรทุกอย่างจะเป็นของรัฐ อำนาจทั้งหลายจะรวมไว้ที่ส่วนกลางหรือองค์การของ รัฐบาลเท่านั้น งานสำคัญของผู้บริหารของคอมมิวนิสต์คือการปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงตามแผน

ในด้านการผลิตนั้น ได้มีการวางแผนการผลิตขั้นต่ำ ถ้าผลิตได้ตามกำหนดก็ถือว่าทำได้ ตามแผน แต่สำหรับปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และต้นทุนตามแผนจะกำหนดขั้นสูงสุดไว้และจะใช้มากกว่านั้นไม่ได้ ถ้าไรตามระบบนี้คือ

1. ผลิตได้มากกว่าที่กำหนดไว้ตามแผน
2. ใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และต้นทุนน้อยกว่าที่กำหนดไว้
3. ใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และต้นทุนน้อยแต่ได้ผลผลิตมากกว่าที่กำหนด

จะเห็นได้ว่าระบบคอมมิวนิสต์นี้เป็นระบบเดียวกับระบบที่ใช้กันในยามสงคราม เพราะ การดำเนินงานต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับคำสั่งอย่างเดียว เศรษฐกิจหรือเศรษฐศาสตร์ต่าง ๆ ไม่ได้เข้ามา มีบทบาทเลย และคำสั่งเหล่านั้นนอกจากจะเป็นในตัวปัจจัยการผลิต และผลผลิตแล้วยังคลุมไปถึง วิธีการและนโยบายขององค์การด้วย ผู้บริหารองค์การมีหน้าที่เพียงปฏิบัติตามความคิดเห็นที่มาจากส่วนกลางเท่านั้น

จุดอ่อนของระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์อยู่ที่ไม่ได้กระจายอำนาจออกไป ดังนั้นในสมัยของครุสเชฟในปี 1965 จึงได้พยายามที่จะกระจายอำนาจ และพยายามปรับผลผลิตของประเทศให้ตรงกับความต้องการของประชาชน

องค์การทางการเมืองและสังคม

โครงสร้างทางการเมืองและสังคมของสังคมคอมมิวนิสต์นั้น มีพรรคเผด็จการอยู่เพียงพรรคเดียว ควบคุมสังคมทั้งหมด สมาชิกของพรรคมีอำนาจในการเป็นผู้นำโดยมีลักษณะการปกครองแบบทหาร และพรรคการเมืองนี้จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประเทศ แต่จะมีข้อแตกต่างจากผู้นำแบบเผด็จการที่การมีผู้นำแบบเผด็จการนั้นจะเผด็จการในด้านการเมือง แต่ตามระบบคอมมิวนิสต์นี้จะบงการแนวทางทุกอย่างของชีวิตด้วย

3. ระบบเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนาทางใต้

ประเทศที่ยังไม่เจริญทางด้านอุตสาหกรรมของโลกนั้นกระจายอยู่ในแอฟริกา อเมริกากลาง หมู่เกาะทะเลใต้ และตอนใต้ของเอเชีย ประเทศที่กำลังพัฒนาเหล่านี้ไม่มีหลักปฏิบัติทางการเมืองหรือปรัชญาทางเศรษฐกิจของตนเอง และส่วนมากแล้วประเทศด้อยพัฒนาจะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ไม่แท้จริง คือมีลักษณะเป็นแบบเผด็จการมากกว่า

ถ้าพิจารณาจากประวัติศาสตร์แล้ว จะเห็นว่าประเทศที่กำลังพัฒนาอาจแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ประเทศที่เกิดใหม่หลังสงครามอันเนื่องมาจากการสลายตัวของจักรวรรดินิยม
2. ประเทศเก่าที่ดำรงอิสรภาพอยู่ได้ แต่มีความชานาญในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมและความเจริญทางเศรษฐกิจจำกัด

ประเทศที่เกิดใหม่

นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ประเทศส่วนใหญ่ในโลกซึ่งเคยตกเป็นอาณานิคมต่าง ๆ ก็ได้รับอิสรภาพในทางการเมือง ขบวนการปลดปล่อยอาณานิคมได้เริ่มขึ้นและดำเนินไปจนเกือบจะตลอด ในเรื่องอาณานิคมได้ยุติลงไปแล้ว แต่ผลกระทบกระเทือนทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมยังไม่ยุติ

การที่ปล่อยประเทศให้พ้นจากอาณานิคมเหล่านั้น จะมีข้อยุ่งยากในข้อที่ว่าประเทศที่ได้รับอิสรจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับการปกครองและพัฒนาตนเอง เพราะการเรียนรู้เรื่องการปกครองและการพัฒนาประเทศนั้นจะต้องใช้เวลานานนับชั่วอายุคน แต่ปัญหานี้จะไม่เกิดกับประเทศที่ยังอยู่ในอาณานิคม แต่ให้ปกครองตนเองซึ่งจะเรียนรู้ด้านการปกครองและการพัฒนาได้ดีกว่าและเร็วกว่า

วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษา

ประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมนั้นมวัฒนธรรมผสม ปัญหาเรื่องเชื้อชาติซึ่งควรจะหมดไป หลังจากเลิกระบบอาณานิคมไปแล้วก็ยังคงมีอยู่ ในด้านภาษาก็เหมือนกันในประเทศเหล่านี้ภาษาจะแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ ทำให้การติดต่อระหว่างประเทศ เช่น ประเทศอินเดีย ก็เต็มไปด้วยอุปสรรค ไม่เหมือนกับประเทศอุตสาหกรรมทางตะวันตกหรือประเทศลาตินอเมริกา การที่จะขจัดปัญหานี้ได้ก็ต้องพยายามเพิ่มทางด้านภาษาซึ่งใช้เป็นภาษาสากล เช่น อังกฤษ และฝรั่งเศส เข้าไปในหลักสูตร

องค์การทางสังคม

พวกผู้นำของประเทศที่เป็นอิสระจากการเป็นอาณานิคมใหม่ ๆ มักจะมีหัวรุนแรงในด้านชาตินิยมและความรักชาติ พวกนี้จึงวางแผนการปกครองของชาติขึ้นใหม่เพื่อความเป็นปึกแผ่นของบ้านเมือง พยายามเพิ่มผลผลิตและทำงานให้มีประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งการกระทำอันนี้จะละเว้นไม่ได้ที่จะกระทบกระเทือนต่อระบบสังคมเดิม และบางครั้งก็อาจก่อให้เกิดความปั่นป่วนและปฏิกิริยาในสังคมนั้นขึ้น

องค์การทางการเมือง

ประเทศที่เป็นอิสระจากอาณานิคมนี้ต้องการรัฐบาลที่เข้มแข็ง มีความสามารถที่จะนำสังคมที่ปั่นป่วนด้วยการศึกษา ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และจะมีการแก้ทางสังคมเพียงทางเดียวเท่านั้น การแก้ทางองค์การทางการเมืองไม่ได้ช่วยอะไรเลย นอกจากนั้นผู้นำส่วนมากของประเทศเหล่านี้ ได้การเป็นผู้นำมาจากการเป็นผู้ที่ทำตัวเป็นนักปฏิบัติในระบบอาณานิคม และจากการปฏิวัติเท่านั้น ฉะนั้นการเป็นประชาธิปไตยของประเทศเหล่านี้จึงเป็นประชาธิปไตยโดยไม่สมบูรณ์แทบจะเรียกได้ว่าเป็นประเทศที่มีระบบเผด็จการไม่มากก็น้อยกว่าจะเป็นประเทศประชาธิปไตย

สมมติฐานที่มีจุดหมายเดียวกัน

จากการพิจารณาถึงขอบเขตของโลกทั้ง 3 ที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 มีแนวโน้มไปในทางที่แตกต่างกัน แต่ในปัจจุบันนี้จุดหมายอยู่ที่เดียวกันในโลกของนายทุน การเมืองได้เข้ามามีบทบาทในเรื่องของเศรษฐกิจและธุรกิจมากขึ้น แม้แต่ในเรื่องของเสรีภาพของเอกชน องค์การเอกชน ความริเริ่มส่วนบุคคล และตลาดที่มีการแข่งขันซึ่งเป็นพื้นฐานของลัทธิ นายทุนก็ถูกผู้นำทางการเมืองต่าง ๆ เข้าไปทำให้มีแนวโน้มเอียงไปในด้านที่ผลประโยชน์และตั้งเป้าหมายให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมมากขึ้น

ในโลกของคอมพิวเตอร์ก็เริ่มมีการกระจายอำนาจต่าง ๆ รูปลักษณะของการสั่งงานจากชั้นการปกครองสูงสุดก็ลดลงทีละน้อย ลัทธินายทุนกำลังค่อย ๆ ซึมซาบเข้ามาในระบบ

ในบรรดาประเทศที่กำลังพัฒนานั้นต่างก็พยายามที่จะค้นหาความรู้ในเรื่องนี้ด้วยเหตุที่ประเทศเหล่านี้ต้องอาศัยพวกตะวันตกและตะวันออกเป็นส่วนใหญ่ในอันที่จะพัฒนาตัวเองซึ่งทำให้สามารถประสานระบบทั้งสองนี้ได้อย่างสมบูรณ์ดีกว่าบรรดาประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ